

Dnr Ju2025/02760

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Yttrande över Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel (SOU 2025:119)

Byggherrarna är en branschorganisation för professionella och långsiktiga byggherrar som bygger för egen drift och förvaltning. Som branschorganisation stärker och utvecklar vi byggherrrollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar beställer årligen byggprojekt för mer än 150 miljarder kronor.

YTTRANDE

Bygg- och anläggningssektorn är en bransch där det förekommer arbetslivskriminalitet och arbetskraftsexploatering. Byggherrarna delar därför utredningens bedömning att det finns ett behov av att stärka arbetet mot människohandel och exploatering av arbetskraft.

Utredningen föreslår att det ska införas ett nytt brott (olaga tjänsteutnyttjande) som delvis går utöver direktivets miniminivå. Byggherrarna välkomnar ambitionen, men anser att konsekvenserna av förslaget är otydliga. Det är viktigt att bestämmelsen blir rättssäker och att ansvaret läggs på den part med rådighet i frågan.

Förslag om nytt brott – olaga tjänsteutnyttjande

För professionella byggherrar är det viktigt att upphandlade tjänster utförs under seriösa och lagliga förhållanden. Många byggherrar arbetar redan i dag aktivt för att förebygga arbetslivskriminalitet i sina projekt.

Samtidigt sker byggproduktion i praktiken ofta genom flera led av entreprenörer och underentreprenörer, där den faktiska arbetskraften kan finnas långt ned i leverantörskedjan. Byggherren saknar då direkt avtalsrelation till den arbetskraft

som utför arbetet. Därför är möjligheten att kontrollera arbetsvillkoren i samtliga led begränsad.

Byggherrarna anser att en förändring av det straffbara området – speciellt för sektorer där tjänster tillhandahålls i flera led – behöver beakta dessa omständigheter. Eftersom förslaget går utöver vad som bedöms motsvara direktivets miniminivå är det särskilt angeläget att följderna av bestämmelsen och alternativa förslag analyseras allsidigt och noggrant.

Byggherrarna vill i sammanhanget peka på de överväganden som gjordes i samband med införandet av lagen (2018:1472) om entreprenörsansvar för lönefordringar. Där behandlades frågor om ansvar i långa entreprenadkedjor och hur detta ansvar bör avgränsas med hänsyn till olika aktörers faktiska möjligheter att påverka entreprenadkedjan. Lagstiftaren valde då en modell där ansvar i första hand lades på aktörer närmare arbetstagaren eftersom byggherrar ofta saknar direkt rådighet över arbetskraft i senare led av entreprenadkedjan.

Byggherrarna vill även påtala att **det saknas aktörer från samhällsbyggnadssektorn bland remissinstanserna** trots att de till hög grad berörs av förslagen i utredningen.

Byggherrarna anser sammantaget att ovanstående omständigheter måste beaktas. I det fortsatta beredningsarbetet är det viktigt med representation från samhällsbyggnadssektorn så att bestämmelsen blir rättssäker och att ansvaret läggs på den part som har rådighet i frågan.

Behov av samverkan mot arbetslivskriminalitet

Som nämnts ovan arbetar byggherrar i dag med olika former av åtgärder för att motverka arbetslivskriminalitet, såsom krav på arbetsrättsliga villkor, kollektivavtal, personalliggare, ID-kontroller och uppföljning av entreprenörer. Samtidigt är det i grunden en myndighetsuppgift att utöva tillsyn, utreda brott och säkerställa efterlevnaden av gällande regelverk.

Byggherrarna välkomnar därför åtgärder som stärker samverkan mellan relevanta aktörer och myndigheter för att möjliggöra tillsyn och informationsutbyte.

Vänliga hälsningar,

Tommy Lenberg

VD



Enligt uppdrag, Lilly Rosander affärs- och branschutvecklingsexpert